

**Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди (Україна)**

Стамбульський університет (Турецька Республіка)

Вроцлавський університет (Республіка Польща)

Університет Цзинань (Китайська Народна Республіка)

***«Актуальні проблеми
приватного та публічного права»***

**Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 93-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН
України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча
науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І.**

21 травня 2022 року

м. Харків

Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 93-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (21 травня 2022 року). – Харків, 2022. – ТОВ «Видавництво Точка», віддруковано у ТОВ «Друкарня Мадрид» через ФОП Гобельовська Л. П. – 460 с.

ISBN 978-617-7988-13-6

У матеріалах збірника представлені результати наукових досліджень вчених, присвячених актуальним проблемам приватного та публічного права.

Видання адресоване вченим, аспірантам, докторантам, викладачам закладів юридичної освіти, працівникам суду, адвокатури, органам юстиції, співробітникам Державної служби зайнятості України, практикуючим юристам, громадським діячам, профспілковим активістам, іншим особам, що цікавляться проблемами приватного та публічного права.

Матеріали конференції оприлюднені у електронному вигляді на сервері відкритого електронного архіву (репозитарію) Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди EKhNPUIR (електронний архів): <http://dspace.hnpu.edu.ua/> та на сайті юридичного факультету: <http://www.hnpu-laws.in.ua/> у розділі «Наука».

Інформація про оргкомітет. Координацію проведення конференції здійснює кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського – тел.: +38(057)700-35-16, e-mail: trudkonf.hnpu@gmail.com)

Коваленко Олена Олександрівна (в.о. завідувача кафедри д-р юрид. наук, професор) +38(057)598-98-75;

Головань Тетяна Георгіївна (в.о. декана юридичного факультету канд. юрид. наук, доцент) +38(067)681-93-90;

Ждан Микола Дмитрович (канд. юрид. наук, доцент) +38(063)948-05-19;

Пономаренко Оксана Михайлівна (канд. юрид. наук, доцент) +38(097)332-55-70;

Гоц-Яковлєва Ольга Василівна (канд. юрид. наук, доцент) +38(067)724-29-49;

Гرابко Людмила Владиславівна (ст. лаборант) +38(057)274-83-23

Оргкомітет конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники та їх наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ШТЕФАН А.С. ЛІЦЕНЗІЯ В СИСТЕМІ ДОГОВОРІВ ЩОДО РОЗПОРЯДЖАННЯ МАЙНОВИМИ АВТОРСЬКИМИ ПРАВАМИ	230
ВАСИЛЬЄВ С.В. ЦИВІЛЬНА ПРОЦЕСУАЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТИВНОГО СКЛАДУ	233
КОЛІСНИКОВА Г.В., МАНУЙЛОВА Ю.О. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕВИКОНАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ДІЇ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	237
ПАХОМОВА А.О. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.....	240
ПОНОМАРЕНКО О.М. ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ШЛЮБУ ЗА ОСОБЛИВОЮ ПРОЦЕДУРОЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	243
РОЗГОН А.В. АВТОРСЬКЕ ПРАВО НА РЕЗУЛЬТАТИ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, РЕАЛІЗОВАНІ У РОБОТОТЕХНІЦІ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД.....	247
СПРИНДИС С.І., ПРОТОПОПОВА Я.С. ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖУ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ	250
ХРІМЛІ К.О., ГОСТЄВА О.Ю. ЗАПРОВАДЖЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ ЯК ШЛЯХ ДО ВІДНОВЛЕННЯ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД БОЙОВИХ ДІЙ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	254
ПЕТРЕНКО Г.О., БОРЗЕНКОВА Л.П. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ СТАРОСТИ ЩОДО ОРЕНДИ КОМУНАЛЬНОГО МАЙНА	257
ШЕРСТЮК С.В. ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ	261
МИКИТЮК В.О., МИКИТЮК С.О. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	264
МЕШКОВА К.О. ЩОДО ПРАВОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ КОМПЕНСАЦІЇ ЗА ЗРУЙНОВАНЕ АБО ПОШКОДЖЕНЕ МАЙНО ВНАСЛІДОК БОЙОВИХ ДІЙ.....	267
ЦИРКУНЕНКО О.В. ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	269
МЕНДЕЛЯ О.О. СТРОК ВИКОНАННЯ СТРАХОВОГО ОBOB'ЯЗКУ З ВИПЛАТИ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ ЗА ДОГОВОРОМ СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	272
ГРАБЧУК О.В., ХОЛОД А.О. ОПЕРАЦІЇ З КРИПТОВАЛЮТОЮ: ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ	274
КУЗНЕЦОВА К.І. ПРОЦЕДУРА УСИНОВЛЕННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ	277
АКСЬОНОВ Є.М. ПОРЯДОК ТА ПІДСТАВИ ЗДІЙСНЕННЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	281

УДК 342.7:004.7
Orcid 0000-0002-4744-7403
Orcid 0000-0002-8620-1887

Микитюк В.О.,
к.п.н., доцент кафедри
публічного та приватного права
Державного біотехнологічного університету
Микитюк С.О.,
к.п.н., доцент кафедри
суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти
ХНПУ імені Г.С.Сковороди
e-mail: svemyky@gmail.com

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Розвиток інформаційних комунікаційних технологій дозволяє користувачам створювати, одержувати доступ, зберігати, передавати та змінювати інформацію. Сучасна мережа Інтернет сприяє перебудові ціннісних орієнтирів людства та його соціальних структур, широкому використанню у повсякденному житті, в управлінні державою, у сфері дистанційної освіти, що впливає на необхідність правового регулювання і закріплення онлайн прав і свобод громадян.

Онлайн середовище розширює можливості кожного, які раніше вважалися нездійсненими, але створення безпечного середовища є вимогою часу. На сьогоднішній день Україна врегулювала значну кількість питань, пов'язаних з онлайн простором. Так, відповідно до п. 54 Закону України “Про електронні комунікації” чітко визначено, що “мережа Інтернет (Інтернет) - глобальна електронна комунікаційна мережа, що призначена для передачі даних та складається з фізично та логічно взаємоз'єднаних окремих електронних комунікаційних мереж, взаємодія яких базується на використанні єдиного адресного простору та на використанні інтернет-протоколів, визначених міжнародними стандартами” [1].

Кількість інтернет-користувачів постійно збільшується, вираження поглядів у мережі нескінченні, що, на жаль, призводить до виникнення значної кількості проблем в онлайн середовищі, пов'язаних з дотриманням прав людини. Цей факт активно почав обговорюватися на рівні європейських держав і міжнародних організацій і у Резолюції Ради ООН з прав людини було закріплено: «права, які людина має офлайн, мають так само захищатися в онлайн-середовищі, зокрема свобода вираження поглядів, яка діє незалежно від кордонів та обраних людиною засобів комунікації (медіа), відповідно до статті 19 Загальної декларації прав людини та Міжнародного пакту про громадянські та політичні права» [Резолюції 38/2018 Рада ООН].

Не менш важливим є захист цифрових прав громадян на рівні чинного національного законодавства, а саме використання загальних норм конституційного, кримінального, цивільного та адміністративного права. Водночас правове регулювання прав і свобод у мережі Інтернет в Україні потребує доопрацювання з урахуванням стандартів, розроблених у країнах Європейського союзу.

Одним із важливих прав інтернет-користувачів, закріплених українським законодавством є доступ до інтернету як до універсальної послуги, яка передбачає надання таких послуг (сервісів): електронна пошта, пошукові системи (що дають змогу здійснювати пошук усіх типів інформації), основні електронні засоби навчання та освіти, електронна комерція, інтернет-банкінг, доступ до електронного урядування, соціальні мережі та сервіси обміну повідомленнями в мережі Інтернет, голосові та відеоз'єднання [1; ст. 2].

Крім того, право на доступ до Інтернету включає цінову доступність для всіх категорій населення і розширення території, на якій має бути здійснено забезпечення доступу до універсальних електронних комунікаційних послуг. Особливу увагу звернено до осіб з інвалідністю, які мають право рівного доступу до електронних послуг, у тому числі обсягів та якості інформації, можливість скористатися вибором постачальників послуг.

Слід звернути увагу, що є багато обговорень щодо правомірності обмеження доступу до мережі Інтернет. Тож, відповідно до Закону України “Про електронні комунікації” постачальники електронних комунікаційних мереж або послуг зобов’язані вживати заходів щодо забезпечення сталого функціонування мереж електронних комунікацій, що використовуються для надання електронних комунікаційних послуг в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану, брати участь в оповіщенні населення. В умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану усі електронні комунікаційні мережі незалежно від форми власності використовуються для забезпечення потреб національної безпеки, оборони, охорони правопорядку. Для припинення терористичної діяльності в порядку, що встановлюється законом, може здійснюватися тимчасове обмеження надання електронних комунікаційних послуг споживачам, що перебувають у визначеному районі проведення антитерористичної операції [1].

Проте, відповідно до Закону України “Про правовий режим воєнного стану”, який був запроваджений на території України у зв’язку з російською агресією, військове командування разом з військовими адміністраціями може забороняти передачу інформації через комп’ютерні мережі, у випадку загрози національній безпеці [2].

Онлайн право на приватне життя і захист даних передбачає захист інформації з боку постачальника про кінцевого користувача та наданні електронних комунікаційних послуг, захист від спаму. Захист інформації і даних включає: персональних даних споживача, факту отримання кінцевим користувачем електронних комунікаційних послуг, зміст інформації (що передається або отримується кінцевим користувачем), обсягу, змісту, маршрутів

передачі інформації, даних про місцезнаходження (виключенням є виклик до служби екстреної допомоги за номером 112) [1].

Без згоди (замовлення) кінцевих користувачів мережі Інтернет нормами Закону забороняється умисне масове розсилання електронних, текстових та мультимедійних повідомлень (спам). Для надсилання реклами з метою продажу товарів або послуг кінцеві користувачі можуть використовувати номери телефонів чи інші мережі ідентифікатора абонента лише за умови наявності згоди останнього [1].

Правове регулювання онлайн права на освіту та доступ до знань надало можливість запровадити дистанційне навчання - “індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій”; забезпечило можливості громадян реалізувати конституційне право на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від стану здоров'я, місця проживання та інших чинників [Положення від 25.04.2013 № 466]. Крім того, при асинхронному режимі дистанційного навчання активно застосовують такі засоби, як електронна пошта, форум, соціальні мережі тощо.

Закріплення прав на рівні національного законодавства дає можливість здійснювати захист прав і інтересів інтернет-користувачів як у досудовому порядку вирішення спору - звернення (скарги) щодо надання електронних комунікаційних послуг постачальнику електронних комунікаційних послуг, регуляторному органу, іншим органам державної влади відповідно до компетенції, а також на їх розгляд та належне реагування щодо поновлення його прав і захист законних інтересів відповідно до законодавства. Так, Конституція України гарантує кожному право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб, а також право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Залежно від порушення ефективним засобом правового захисту може бути розслідування, відновлення доступу та компенсація [3].

Отже, останні події, що відбуваються в Україні, від пандемії до запровадження воєнного стану, спричинили розширення використання мережі Інтернет, в якій працюють, спілкуються, навчаються мільйони користувачів, тож правове регулювання функціонування мережі Інтернет, онлайн прав і свобод людини стає все більш актуальним і необхідним. Значний крок для запровадження загальних стандартів правового регулювання онлайн прав людини було зроблено Радою ООН, яка визначила необхідність захисту всіх офлайн прав в онлайн середовищі. Зміни продовжили відображатися в українському законодавстві і сьогодні ми вже можемо говорити про правове регулювання прав і свобод людини в мережі Інтернет, серед яких доступ до Інтернету, право на приватне життя і захист даних, право на освіту та доступ до

знань, які передбачають не лише проголошення, а і відповідний захист у разі необхідності.

Список використаних джерел:

1. Про електронні комунікації. Закон України від 16.12.2020 № 1089-IX. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20/conv#n483>
2. Про правовий режим воєнного стану. Закон України від 12.05.2015 № 389-III. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
3. В. Володовська, М. Дворовий Інтернет свобода в Україні 2020. Дотримання прав людини та основоположних свобод в Інтернеті. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dslua.org/wp-content/uploads/2021/09/Internet-svoboda-2020> р.

Мешкова Каріна Олександрівна,

Харківський національний
педагогічний

університет імені Г. С. Сковороди,

викладач кафедри цивільно–правових дисциплін і трудового права
імені професора О. І. Процевського

ЩОДО ПРАВОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ КОМПЕНСАЦІЇ ЗА ЗРУЙНОВАНЕ АБО ПОШКОДЖЕНЕ МАЙНО ВНАСЛІДОК БОЙОВИХ ДІЙ

Цивільні правовідносини зі своєю складною правовою природою неминуче набувають нових істотних характеристик залежно від об'єктивних зовнішніх умов у режимі реального часу. Введення в Україні правового режиму воєнного стану у зв'язку з військовим конфліктом на території нашої держави суттєво вплинуло на видову зміну напрямків реалізації цивільних правовідносин. Йдеться насамперед про обмеження прав і свобод громадян.

Найболючішою проблемою, в першу чергу для фізичних осіб, в ці тяжкі часи виявилися питання щодо порушення права приватної власності, зокрема, можливість примусового вилучення майна у власника; обмеження власника в праві користування (насамперед, недоступність майна для користування) та розпорядження майном; знищення, пошкодження, знецінення власного майна; додаткові витрати на внутрішню міграцію чи вимушений від'їзд за кордон та ін.

Верховною Радою України було прийнято за основу проект Закону про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, № 7198 від 24 березня 2022 р. 1 квітня 2022 року даний проект прийнято за основу в першому читанні.